

2

W Królestwie Polskim

Co było wcześniej?
– zob. 4.B (s. 13, 14)

NA CO BĘDĘ ZWRACAĆ UWAGĘ:

- ustrój Królestwa Polskiego,
- rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego,
- ruchy spiskowe w Królestwie Kongresowym.

■ Konstytucja Królestwa Polskiego

Utworzone na kongresie wiedeńskim **Królestwo Polskie** nazywane było również Królestwem Kongresowym lub Kongresówką. Podstawę jego ustroju stanowiła konstytucja nadana w 1815 r. przez cara Aleksandra I. Państwo było monarchią konstytucyjną połączoną **unią personalną z Rosją** – car był jednocześnie królem polskim. Monarcha miał prawo składać projekty ustaw, decydował o polityce zagranicznej, sprawował władzę wykonawczą i funkcję głównodowodzącego armii. Podczas jego nieobecności zastępował go namiestnik.

Władzę ustawodawczą sprawował **sejm**. W jego skład wchodził król, senat i izba poselska. Posłów wybierano na sześcioletnią kadencję na sejmikach szlacheckich oraz zgromadzeniach gminnych. Z kolei senatorów, sprawujących swój urząd dożywotnio, powoływał władca. Sejm uchwalał prawo cywilne i karne, a także decydował o podatkach i budżecie państwa.

Funkcję rządu pełniła **Rada Administracyjna** na czele z namiestnikiem. Składała się z pięciu ministrów powoływanych przez króla.

Konstytucja Królestwa Polskiego należała do najbardziej liberalnych w Europie. Gwarantowała wszystkim obywatelom równość wobec prawa, wolność osobistą, religii i druku oraz nietykalność osobistą. Konstytucja zapewniała prawo używania języka polskiego w życiu publicznym. Tylko 100 tys. najbogatszych obywateli spośród 3,3 mln osób miało prawa wyborcze.

■ Namiestnik i wielki książę

Namiestnikiem Królestwa Polskiego został były generał armii napoleońskiej i Księstwa Warszawskiego **Józef Zajączek**. Jego dotychczasowa popularność

wśród Polaków miała służyć uwiarygodnieniu władzy cara. Zajączek okazał się posłusznym wykonawcą polityki rosyjskiej, a po jego śmierci w 1826 r. car nie powołał już nikogo na urząd namiestnika. W rzeczywistości rządy w Królestwie sprawował brat Aleksandra I – wielki książę **Konstanty**. Od 1815 r. był on wodzem naczelnym wojska polskiego i zasłynął ze stosowania surowej dyscypliny. Polski działacz polityczny i historyk Joachim Lelewel w swoim dziele *Polska – dzieje i rzeczy jej* napisał o księciu Konstantym: *Utrzymywano wprawdzie, że on kochał Polaków, a dobrze tę miłość porównano do psotnego dziecka, które lubi cacka [tu: zabawki] i lalki, aby je tłuc i psuć, a Polacy długo służyli za lalki, za cacka temu potwornemu i drapieżnemu dziecku*. Książę zajmował się także rozbudową siatki tajnej rosyjskiej policji w Królestwie Polskim oraz zwalczaniem polskich ruchów niepodległościowych.

Przeгляд wojsk polskich, dokonywany przez wielkiego księcia Konstantego, został przedstawiony na obrazie Michała Chylewskiego z pierwszej połowy XIX w. Uwielbiana przez tego wodza surowa dyscyplina w połączeniu z jego grubiaństwem stały się przyczyną samobójczej śmierci wielu polskich oficerów.